

I. COTEANU, INEDIT

MARIUS SALA
Institutul de Lingvistică
„Iorgu Iordan – Al. Rosetti”
Academia Română

Relatez un moment din viața mea în care prezența profesorului Coteanu a fost salutară.

În ziua de 25 aprilie 1975, la prânz, am primit telefon de la profesorul Coteanu, directorul Institutului, care mi-a spus să cumpăr parizer și pâine pentru că avem de lucru în după-masa respectivă până seara (eu eram nu numai secretarul științific al Institutului, ci și secretar de partid). Mi-a cerut să o convoc și pe Fidi Gropeanu, cea mai bună dactilografă, care era și ea membră de partid. După o oră a apărut și profesorul Coteanu, cam răvășit după ședința de la Ministerul Învățământului (precizez că Institutul de Lingvistică era, la acea vreme, subordonat Facultății de Filologie și Universității, implicit și Ministerului Învățământului). Am aflat că circa 32 de cercetători urmau să fie dați afară din Institutul de Lingvistică și transferați în alte instituții, majoritatea pentru probleme legate de „dosar”. Avea în mână listele cu toți membrii Institutului, pe care erau marcate, cu diverse culori, diferite categorii de persoane: unele trebuiau să plece la Arhivele Statului (n-am înțeles de ce tocmai în această instituție militarizată), altele la Institutul de Etnografie și Folclor, care nu ținea de Ministerul Învățământului. Toată după-amiaza am definitivat listele, Fidi le-a bătut la mașină, iar a doua zi urma să le trimitem la Minister. Printre persoanele transferate la Institutul de Etnografie și Folclor era și o colaboratoare a mea apropiată, care își pregătea teza de doctorat. A doua zi am chemat-o pe doctorandă la mine ca să-i comunic hotărârea serviciului de cadre al Ministerului Învățământului și s-o liniștesc, în același timp, spunându-i că îi voi conduce teza în continuare. Spre surprinderea mea, ea știa mai bine decât mine despre ce era vorba (era rudă cu Eugen Barbu, care avea acces la surse înalte din partid). Ceea ce eu nu știam, iar ea știa, era faptul că și eu fusesem trecut pe listă, împreună cu prietenul meu Ionel Gheție, dar că ne-a salvat profesorul Coteanu.

După câteva zile, când s-au mai liniștit lucrurile, la cafea, i-am spus lui Coteanu: „Vă mulțumesc.” Mirat, mi-a replicat: „De unde știi?” Am rămas mut, dar, după alte câteva zile, când a venit din nou vorba despre aceeași poveste, am îndrăznit să-l întreb care au fost motivele invocate pentru îndepărtarea mea din Institut. Mi-a răspuns citând ce i s-a spus: „Avem două anonime la dosar: în una se spune că tatăl lui Sala a fost legionar.” Era evident un neadevăr pentru că, la primirea mea în partid, șefa cadrelor din Institut fusese și la Vașcău, orașul meu natal, ca să se informeze. În cealaltă se afirma că am un frate la Paris; informația era eronată și se baza pe afirmațiile unui profesor român din exil, care fusese ajutat, în vremuri de restriște, de vărul meu, Aurel Sala; acesta plecase de mult în străinătate și, însurându-se cu o franțuzoaică, locuia la Paris. Coteanu, care avusese se pare și el parte, la viața lui, de o asemenea anonimă „binevoitoare”, s-a arătat scandalizat și a spus că mă cunoștea de 20 de ani, așa că putea garanta că toate acestea sunt pure invenții; i s-a spus însă la Minister că anonimele sunt uneori utile. Așa erau vremurile, pe atunci...

Îi rămân recunoscător până la sfârșitul zilelor pentru curajul de a mă fi apărat.